

CYMELLA ZE STAREJ SZAFY

(Krasnybór czyli Sztabin i Karol hr. Brzostowski Ludwika Pietrusińskiego)

ze zbiorów
Biblioteki Publicznej
im. Marii Konopnickiej
w Suwałkach

WSTĘP

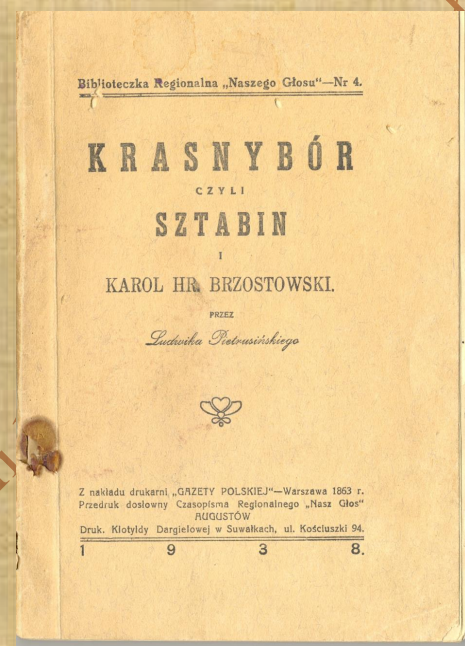
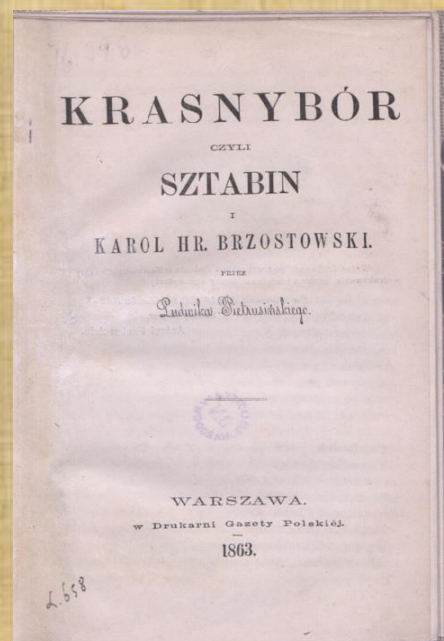
W 1938 r. na rynku wydawniczym ukazała się niewielka formatowo i objętościowo publikacja pt. *Krasnybór czyli Sztabin i Karol hr. Brzostowski* autorstwa Ludwika Pietrusińskiego. Książka została wydana w ramach Biblioteczki Regionalnej „Naszego Głosu” jako czwarty tytuł tej serii. Pierwsze – „książkowe” wydanie tego tekstu pochodzi z 1863 r. natomiast trzecie (i jak dotąd ostatnie) zeszło z prasy drukarskiej w 1991 r.

W bieżącym roku obchodzimy 80. rocznicę edycji tego tytułu wydanego (okres międzywojenny) przez regionalne czasopismo „Nasz Głos”. Z tego też m. in. względu postanowiliśmy przedstawić tę niepozorną książeczkę naszym ewentualnym czytelnikom.

Drugim istotnym argumentem przemawiającym za prezentacją książki była tematyka tego tekstu, a mianowicie historia miejscowości Krasnybór - Sztabin i osoby hrabiego Karola Brzostowskiego - osoby znanej, uważanej za jednego z dziewiętnastowiecznych reformatorów gospodarczych i społecznych działających na północno-wschodnich rubieżach Polski.

SPIS PRZEDMIOTÓW
w Tomie Iym zawartych.

Historia wyprawy 1815 roku, przez E. Quint	1, 588
Ekonomia wiejska w roku 1862	54
Czarnogóra, przez Delavre	68, 270
Robotnicy i robotnice w rykodzielnich. Zarys skrócony podług dzieła Juliusza Simona, przez F. S. D.	82, 307
Bahunia. Obrząz życia wiejskiego Bożony Niemców, tłumaczył z czeskiego Jakób S.	112, 343, 588
Kilka uwag z powodu dzieła: <i>Remoty starego Dnieśna w Wołyniu</i> , zebrał Antoni Andryjowski, przez X. Antoniego Moszyńskiego	148
Powiat Owrucki jako siemka Drowłańska, przez Adama Elguera	155
Haandel ksiggarski w Stanach Zjednoczonych	159
Gry i ćwiczenia atletyczne angielskiego sportu, tłumaczył Dr. X. Jasiński	187
Ateny w 1860 roku, przez Dora d'Istria. Tłumaczył z włoskiego J. Chęciński	238
Krasnybór czyli Sztabin, i Karol hr. Brzostowski, przez Ludwika Pietrusińskiego	451
Denia. Wrażenia podróży i uwagi nad przeszłością, terażniejszością i przyszłością tego kraju, przez A. de Plaux	522
Korrespondencye: z Wiednia	372
— z Londynu, Przegląd wystawy Londyńskiej, przez M. M.	580
— z Archangielska: Zwycię Inflant i Karlandy od r. 1386 do 1622, podług Rutenberga	633
Wystawa powszechna w 1862 roku, tłumaczył J. Mianowski	392, 653
Przegląd literatury francuskiej, przez J. J. Kraszewskiego	404
Przegląd literatury niemieckiej	687
Przegląd literatury angielskiej	696
Przegląd polityczny, przez J. J. Kraszewskiego	165, 421, 676
Przegląd rzeczy krajowych, przez J. J. Kraszewskiego	173, 429
Ogłoszenia	450, 712

1

2

3

4

Wydania pracy Ludwika Pietrusińskiego pt.: *Krasnybór czyli Sztabin i Karol hr. Brzostowski*.

1. Tekst opublikowany w „Przeglądzie Europejskim, Naukowym, Literackim i Artystycznym” 1862, t. 1, s. 451-522.
2. Wydanie z 1863 r.
3. Edycja pochodząca z 1938 r.
4. Reprint wydania z 1938 r. opublikowany w 1991 r.

 Książka

☆☆☆☆☆ [ocień](#)

Krasnybór czyli Sztabin i Karol Hr. Brzostowski / przez Ludwika Pietrusińskiego.

Augustów : [przedruk dosłowny Czasopisma Regionalnego "Nasz Głos"](#), 1938 (Suwałki : Druk. Kłotyldy Dargielowej). - 86 stron : ilustracje ; 20 cm.

(Biblioteczka Regionalna "Naszego Głosu" ; Nr 4)

Hasło przedmiotowe: [Brzostowski, Karol \(1796-1854\)](#) ; [Własność rolna - Polska - 19 w](#) ; [Krasnybór \(woj. podlaskie., pow. augustowski., gm. Sztabin\)](#) ; [Sztabin \(woj. podlaskie., pow. augustowski., gm. Sztabin\)](#) ; [Polska - 18-19 w](#)

brak informacji o dostępności

 dodaj

Czytelnia Książek

Brak informacji o dostępności pozycji do wypożyczenia: sygn. G.Z. Region

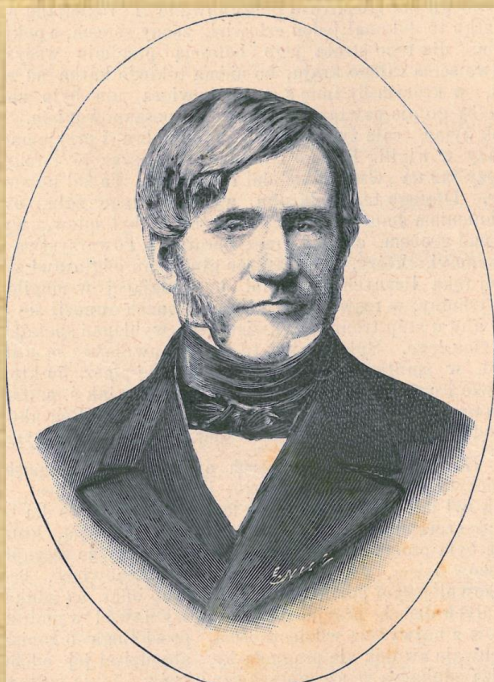
sprawdź

Opis katalogowy publikacji Ludwika Pietrusińskiego. Źródło: https://www.suwalki-bp.sowwva.pl/sowacgi.php?KatID=0&typ=repl&plnk=q_pietrusi%C5%84ski+ludwik&sort=bytitle&view=1 [dostęp: 15.05.2018]

Krasnybór czyli Sztabin... trafił do zasobu suwalskiej biblioteki w 1982 r., został zakupiony do zbiorów za sumę 150 zł. Po opracowaniu książkę przekazano do księgozbioru regionalnego w czytelni książek. Ze względu na rok wydania – 1938 – ten konkretny egzemplarz sklasyfikowano jako pozycję przynależną do najcenniejszych zbiorów tutejszej biblioteki.

Autorem omawianego opracowania był **Ludwik Pietrusiński** – uczestnik Powstania listopadowego, prawnik, pisarz, publicysta.

Ukończył gimnazjum we Lwowie. Studiował na tamtejszym uniwersytecie, a następnie w Wiedniu. Po ukończeniu studiów w Wiedniu, rozpoczął praktykę we Lwowie.

W 1831 r. dołączył do Powstania listopadowego.

W 1832 r. podjął pracę w Prokuratorii Królestwa Polskiego, gdzie był asesorem, obrońcą, radcą, wreszcie rzeczywistym radcą stanu i członkiem Warszawskich Departamentów Senatu Rządzącego. W Prokuratorii Królestwa Polskiego pracował przez ponad 30 lat

Publikował wiersze, wspomnienia z podróży, rozprawy oraz artykuły publicystyczne. W Encyklopedii Orgelbranda zamieścił kilkanaście haseł z dziedziny prawa.

Działał w Warszawskim Towarzystwie Dobroczynności a także w strukturach Zboru Ewangelicko-Reformowanego.

Jako jeden z pierwszych odbywał wycieczki po Tatrach i Beskidach wyłącznie w celach turystycznych. Informacje i wrażenia z wędrówek zawarł w swoich opisach podróży¹.

Ludwik Pietrusiński.

Źródło: Ryc. Edward Nicz wg fotogramu K. Beyera, „Kłosy” 1889, nr 1260, s. 117.

¹Ludwik Pietrusiński, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ludwik_Pietrusiński [dostęp: 10.06.2018 r.].

Karol hrabia Brzostowski (11.02.1796-25.07.1854)

Nie będziemy tu przytaczać biografii Brzostowskiego natomiast na głęboką uwagę zasługuje fragment publikacji Ireny i Wojciecha Baturów, w którym czytamy: *Ten wnuk Joachima Chreptowicza (...) i bratanek biskupa wileńskiego, Pawła Brzostowskiego (...) borykał się z wieloma trudnościami życiowymi, przede wszystkim z zadłużeniem (...) wielkiego majątku, liczącego dwa folwarki, miasto i ponad 20 wsi, a znajdującego się w stanie zupełnej ruiny. Rezygnując z obiecującej kariery wojskowej (...) podjął walkę o uratowanie majątku. Najpierw zastąpił pańszczyznę krótkoterminowymi, później dłuższymi dzierżawami. Wprowadził płodozmian, zapoczątkował uprawę roślin okopowych. Stworzył liczący się ośrodek przemysłowy. W jego działalności doszukiwano się prekursorstwa socjalizmu. W istocie wprowadził bezpłatną opiekę lekarską i powszechną, finansowaną przez gminę oświatę, zlikwidował analfabetyzm przez wymóg własnoręcznego pisania podań i dokumentów urzędowych. Stworzył system gospodarczy promujący przedsiębiorczość. (...) Upowszechnił ubezpieczenie od ognia (...) zniósł tytułomanię, zakorzenił demokratyczne zasady współżycia społecznego, zorganizował samorząd wiejski, wybierany przez ogół².*

Karol hrabia Brzostowski. Źródło: „Tygodnik Ilustrowany” 1859, z dnia 17 października

² I. i W. Batura, *Po ziemi augustowskiej: przewodnik dla turysty i wczasowicza*, Wyd. 2, Suwałki 1997, s. 121-122.

TABELA 14
ZESTAWIENIE WAŻNIEJSZYCH OSIĄGNIĘĆ
KAROLA BRZOSTOWSKIEGO W LATACH 1819–1853

Rok lub okres	Rodzaj osiągnięcia	Uwagi
Reformy społeczno-gospodarcze		
Lata 1819–1823	Całkowite oczyszczanie chłopów w dobrach sztabińskich	Jako jeden z pierwszych w kraju
Lata dwudzieste XIX w.	Wprowadzenie warunkowej dzierżawy (od 1854 r. własności) gruntów uprawnych dla chłopów	Po raz pierwszy w kraju
	Wprowadzenie stopniowego obniżania czynszów w miarę zagospodarowania przez chłopów dzierżawionych gruntów (tzw. procentów amortyzacyjnych)	
	Założenie księgi dyspozycji, życzeń i zażeń całej ludności, czyli Dziennika Administracyjnego (jawność życia gospodarczego i demokratyzacja stosunków społecznych)	
	Zakaz i wyrugowanie używania słów wulgarnych wśród całej ludności	
	Pełne równouprawnienie ludzi pracy różnych wyznań i narodowości	
Lata trzydzieste XIX w.	Podporządkowanie inwestycji i produkcji głównemu celowi: zapewnieniu samodzielności ekonomicznej chłopów	Po raz pierwszy w kraju
1832 r.	Zniesienie uniżoności i tytułowania wszelkich szlachtyków przez ludzi pracy	
	Skuteczna walka z pijaństwem	
1820–1845 r.	Walka ze złodziejstwem, lichwą, wyzyskiem, awanturnictwem i niechlujstwem zakończona pełnym sukcesem	
1854 r.	Uwłaszczenie chłopów i nadanie im warunkowej własności ziemi	
		Jako jeden z pierwszych w Królestwie

1	2	3
Oświata, pomoc materialna i świadczenia socjalne dla ludzi pracy		
Lata dwudzieste XIX w.	Utworzenie funduszu zapomóg, utrzymania szkół i opieki lekarskiej dla chłopów i robotników, czyli tzw. karbonek	Po raz pierwszy w kraju
	Ustanowienie chłopskiego kolegium orzekającego (sesje sołtysów)	
	Przymus i skuteczne egzekwowanie alimentów i opieki nad ludźmi starymi, niezdolnymi do pracy od dzieci i krewnych	
	Bezpłatna opieka i utrzymanie dla ludzi starych, niezdolnych do pracy na koszt gminy wiejskiej (w przypadku braku dzieci i krewnych)	
	Wprowadzenie bezpłatnego leczenia zachowawczego i szpitalnego dla robotników i chłopów	
Lata trzydzieste XIX w.	Likwidacja kary chłosty i aresztu z zamianą na grzywny pieniężne	
Lata trzydzieste XIX w.	Utworzenie wiejskiej i fabrycznej Kasy Oszczędności z oprocentowaniem wkładów w wysokości 5 proc. w stosunku rocznym	
Około 1836 r.	Założenie dla chłopów hurtowni sklepowej ze sprzedażą towarów po cenie zakupu hurtowego plus koszt utrzymania sklepu	
Lata czterdzieste XIX w.	Utworzenie wiejskiej i fabrycznej Kasy Pożyczkowej z oprocentowaniem 6 proc. w stosunku rocznym i zabezpieczeniem, od 1852 r. — bez zabezpieczenia	
	Budowa dla pogorzalców zabudowań z gotowych elementów na koszt Brzostowskiego (szybka!)	
1845–1854 r.	Wysokie emerytury dla robotników i oficjalistów oraz renty rodzinne (po 15 latach pracy 50 proc., po 20 latach — 100 proc. pensji)	

Zamieszczone table, pochodzące z książki Juliana Bartysia pt. *Czerwony hrabia Karol Brzostowski*, prezentują ważniejsze osiągnięcia właściciela sztabińskiej huty³.

³Zestawienie tabelaryczne osiągnięć Karola Brzostowskiego, źródło: J. Bartyś, *Czerwony hrabia Karol Brzostowski*, Warszawa 1978, s. 338-342.

1	2	3
Gospodarstwo wiejskie		
1823 r.	Przymusowe wprowadzenie płodzinianu czteropolowego z uwzględnieniem ziemniaków w gospodarstwach chłopskich	Po raz pierwszy w kraju
Lata dwudzieste XIX w.	Wprowadzenie nowych upraw roślin pastewnych i przemysłowych, chmielu, kapusty itp.	Działalność pionierska w skali całego kraju
Od 1823 r.	Mechanizacja prac rolniczych, hodowlanych i gospodarskich	
1823—1825 r.	Masowa uprawa ziemniaków w foliarkach i gospodarstwach chłopskich	
Lata trzydzieste	Początki mechanizacji pracy w gospodarstwach chłopskich	Działalność pionierska
	Rekordowe w skali całego kraju średnie plony ziemniaków — 71 q z 1 ha i 854 kg rocznie na głowę ludności	
	Praktyczne zastosowanie „maszynek do bicia masła”, czyli wirówek, oraz maszyn do wyrobienia ciasta chlebowego	
Lata czterdzieste	Praktyczne stosowanie młocarni czyszczącej zboże, własnej produkcji	Po raz pierwszy w kraju
	Praktyczne zastosowanie mechanicznych dojarek własnej konstrukcji i konstrukcji Brzostowskiego	Po raz pierwszy w Europie
	Praktyczne zastosowanie kopaczki elewatorowej do ziemniaków własnej produkcji	
Technika i produkcja przemysłowa		
1823—1824 r.	Wyprodukowanie w warunkach najbardziej prymitywnych pełnego zestawu metalowych części śliz dla Kanału Augustowskiego	Działalność pionierska
1823 r.	Praktyczne zastosowanie w produkcji spirytusu w gorzelni cisowskiej aparatu Pistoriusa	Jako jeden z pierwszych w kraju

1	2	3
Lata dwudzieste	Produkcja we własnej hucie szkła opakowań szklanych dla własnego browaru i wytwórni wódek gatunkowych	
1824—1825 r.	Produkcja spirytusu i wódek z buraków cukrowych uprawianych w Cisowie	Po raz pierwszy w kraju
Okolo 1828 r.	Zastosowanie nagrzewnicy cylindrycznej, czyli tzw. gorącego dmuchu, konstrukcji F. Girarda w wielkim piecu sztabińskim	
Od końca lat dwudziestych	Produkcja maszyn i nowoczesnych narzędzi rolniczych oraz wyposażenia technicznego dla przemysłu rolno-spożywczego	Produkcja pionierska
1832—1833 r.	Własnoręczne zbudowanie silnika parowego systemu Boulton-Watt o mocy 6 KM i silnika systemu Wolfa (16 KM) do napędu nagrzewnicy wielkiego pieca	Po raz pierwszy w hutnictwie metalowym Królestwa
Okolo 1838 r.	Zbudowanie i stosowanie pieca kopulowego, czyli żeliwnika w odlewni w Hucie Sztabińskiej	Jako jeden z pierwszych w kraju
Lata trzydzieste XIX w.	Zbudowanie i stosowanie w hucie szkła pieców żelaznych do wypalania szkła (oszozy i szklarskiego)	Chyba po raz pierwszy w kraju
	Produkcja i praktyczne stosowanie maszyn do automatycznego rozlewania trunków i kapslowania butelek	Po raz pierwszy w Polsce
Lata czterdzieste XIX w.	Produkcja własnej konstrukcji maszyn do mechanicznego obierania ziemniaków	
	Ciągła produkcja metalowych pras litograficznych	Jako jeden z pierwszych w kraju
	Produkcja ciągła elewatorowych kopaczek do ziemniaków	Po raz pierwszy w kraju
Lata czterdzieste XIX w.	Produkcja własnej konstrukcji mechanicznych dojarek	Po raz pierwszy w Europie
	Produkcja młocarni czyszczącej zboże	Po raz pierwszy w kraju

1	2	3
Lata czterdzieste XIX w.	Produkcja rękoźmielna gotowych elementów budynków chłopskich oraz okien weneckich, przechyłnych, na osi poziomej dla lokali publicznych (karczem, szpitali itp.)	Po raz pierwszy w kraju
1845—1851 r.	Własnoręczne zbudowanie aparatów i połączenia telegraficznego między Cisowem i Hutą Sztabińską (ok. 4 km)	
Organizacja zarządzania i produkcji		
Okolo 1823 r.	Wprowadzenie rachunkowości podwójnej, tzw. buchalterii wioskiej, w zarządzaniu rolniczym i przemysłowym	
Od końca lat dwudziestych	Ścisła kooperacja produkcji rolniczej, leśnej i przemysłowej	
Lata dwudzieste XIX w.	Skuteczny zakaz wstępu do karczem w godzinach pracy dla robotników i oficjalistów	
Lata trzydzieste XIX w.	Wprowadzenie obowiązku umiętności czytania, pisania i rachowania dla terminatorów fabrycznych i funkcjonariuszy dworskich	Po raz pierwszy w kraju
	Wprowadzenie bodźców ekonomicznych dla robotników i administracji: premii rocznej, wynagrodzenia za wysługę lat i bezpłatne stołówki dla najlepszych specjalistów	
	Wprowadzenie wynagrodzenia pieniężnego za czas stracony przez pracownika z winy zwierzchników administracji	
Lata czterdzieste	Zastosowanie własnej prasy litograficznej do produkcji druków akcydensowych na potrzeby administracji i produkcji	
1845—1851 r.	Wprowadzenie łączności telegraficznej między Cisowem i Hutą Sztabińską	

Ciąg dalszy prezentacji osiągnięć hr. Karola Brzostowskiego.

Biblioteka Puławska

SZTABIN

Nad rzeką Biebrzą, na południowym krańcu Pojezierza znajduje się o 25 km od Augustowa osada Sztabin. Mała wieś

o początkowej nazwie Sokołowa, później Osinek, została rozbudowana przez hrabiego Karola Brzostowskiego i nazwana fak w 1820 roku. Nazwa ta, związana jest rzekomo z założeniami tu fabrykami odlewniczymi przez właściciela tych dóbr, które dostarczały okolicznej ludności i budującemu się Kanałowi Augustowskiemu żelaznych sztab. Z dóbr swoich na wzór Staszica uczynił hr. Karol Brzostowski fundację wieczystą. Na mocy swej darowizny zobowiązał gminę do gospodarowania pozostawionym kluczem folwarków olbrzymimi lasami, a dochody miały być obracane na dobro gminniaków⁴.

Sztabin w XXI w. Fot. ze strony https://sztabin.ug.gov.pl/index.php?option=com_phocagallery&view=category&id=4:zdjecia-z-lotu-ptaka&Itemid=193 [dostęp: 10.06.2018]

⁴ Pojezierze Augustowsko-Suwalskie : przewodnik krajoznawczy i turystyczno-lotniskowy, Augustów 1937, s. 109-111.

Rosjanie, którzy unieważnili testament, nadali dobra sztabińskie, jako majorat, między innymi i rodzinie rosyjskiej Szachowskich. Ona to w dużej mierze przyczyniła się do dewastacji lasów. Dziś Fundacja Sztabińska, uszczuplona przez zaborców, znajduje się pod opieką Wydziału Powiatowego w Augustowie w zarządzie administratora inż. Kulczyckiego⁵.

Następnym administratorem został Stanisław Kulczycki. Urodzony w 1890 roku w Stanisławowie, kształcił się w Wiedniu. Podczas I wojny światowej służył w Legionach Piłsudskiego, a następnie wcielony do armii austriackiej walczył na froncie włoskim. Tytuł inżyniera uzyskał w 1920 roku. Po wojnie pracował w dobrach żywieckich arcyksięcia Habsburga. Był zarządcą Fabryki Produktów Suche Destylacji Drewna w Węgierskiej Górcie. Pracował też jako naczelnik gminy Cięcina, członek rady powiatowej, prezes Strzelca. Przed 1934 rokiem objął stanowisko administratora Fundacji Sztabińskiej. Pod jego zarządem dochód z lasów Instytucji znacznie wzrósł. Pozwoliło to na przeprowadzenie wielu potrzebnych inwestycji. We wrześniu 1939 roku został aresztowany przez Sowietów, a w 1940 roku wraz z rodziną wywieziony na Ural. Następnie otrzymał przydział na kwatery w kołchozach Zachodniej Syberii, w rejonie Pietuchowo. Konsulat Polski w Czelabińsku powierzył mu stanowisko Męża Zaufania, co dało mu możliwość niesienia pomocy rodakom jadącym do Kazachstanu, aby odszukać swoje rodziny. W 1943 roku po zerwaniu stosunków dyplomatycznych Polski ze Związkiem Radzieckim, został aresztowany, gdyż nie przyjął obywatelstwa radzieckiego. Z wiczenia został zwolniony w dniu swojej śmierci.

O Stanisławie Kulczyckim można przeczytać co następuje

Źródło: G. Ryżewski, *Sztabin*, Białystok-Sztabin 2002, s. 223-224

⁵Pojezierze Augustowsko-Suwalskie..., s. 109-111.

DRUKARNIA K. DARGIELOWEJ

w Suwałkach ul. Kościuszki 81.
(Dom Banku Udziałowego)

przyjmuje wszelkie zamówienia w zakres drukarstwa wchodzące jako to: książki biurowe, spółek i stowarzyszeń, statuty, broszury, afisze, odezwy, zaproszenia, ogłoszenia, wizytówki, etykiety, dyplomy, metryki, budżety, szarfy, sprawozdania, dzienniki korespondencyjne, książki inwentarzowe, plany lekcyjne i wszelkie inne druki dla szkół i Dozorów Szkolnych.
PRZY DPUKARNI JEST ZAKŁAD INTROLIGATORSKI.

Drukiem publikacji zajęła się suwalska drukarnia kierowana przez Klotyldę Dargielową. Firma w latach 30. *dwudziestego wieku była największym zakładem drukarsko-usługowym nie tylko w Suwałkach, ale w całym regionie północno-wschodnim*⁶. Z jej prasy zeszły m. in. takie publikacje jak:

* „Archiwum hydrobiologii i rybactwa”, red. M. Bogucki, A. Lityński, Suwałki 1936.

* "Archiwum hydrobiologii i rybactwa", red. M. Bogucki, A. Lityński, Suwałki 1939.

* Cabejszekówna I., "Materiały do znajomości planktonu roślinnego Polesia. Cz. 1, Zbiorniki wodne Zahorynia", Suwałki 1937.

* "Jednodniówka wydana z okazji 50-letniego jubileuszu istnienia Ochotniczej Straży Pożarnej w Suwałkach w dniu 17 maja 1931 r.", Suwałki 1931.

* "Ordo divini officii ad usum Dioecesis Łomżensis pro ano domini 1940", Suwałki 1939.

* "Przepisy służbowe i emerytalne dla pracowników miejskich miasta Suwałk. Statut o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników komunalnych w Suwałkach i ich rodzin. Pragmatyka służbowa dla pracowników miejskich miasta Suwałk", Suwałki 1931.

* Retowski L., "Materiały do biologii planktonu zbiorników zalewowych a zasadzie badań w delcie rzeki Wołgi : (z 2 mapkami i 3 wykresami)", Suwałki 1929.

⁶ Z. Filipowicz, *Z dziejów suwalskiego drukarstwa*, „Jaćwież” 1999, nr 5, s. 16.

Biblioteczka Regionalna „Naszego Głosu“—Nr 4.

KRASNYBÓR

CZYLI

SZTABIN

I

KAROL HR. BRZOSTOWSKI.

PRZEZ

Ludwika Petrusińskiego

Z nakładu drukarni „GAZETY POLSKIEJ“—Warszawa 1863 r.
Przedruk dosłowny Czasopisma Regionalnego „Nasz Głos“
AUGUSTÓW

Druk. Kłotyldy Dargielowej w Suwałkach, ul. Kościuszki 94.

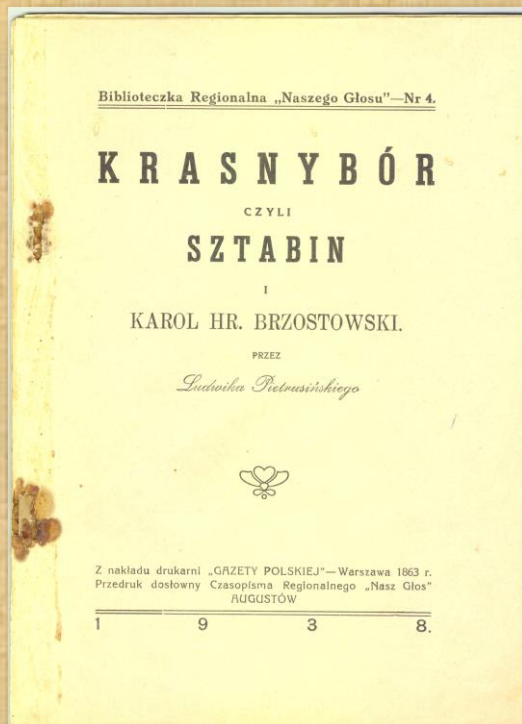
1 9 3 8.

Trzon główny publikacji składa się z 86 stron (zastosowano arabską paginację stron).

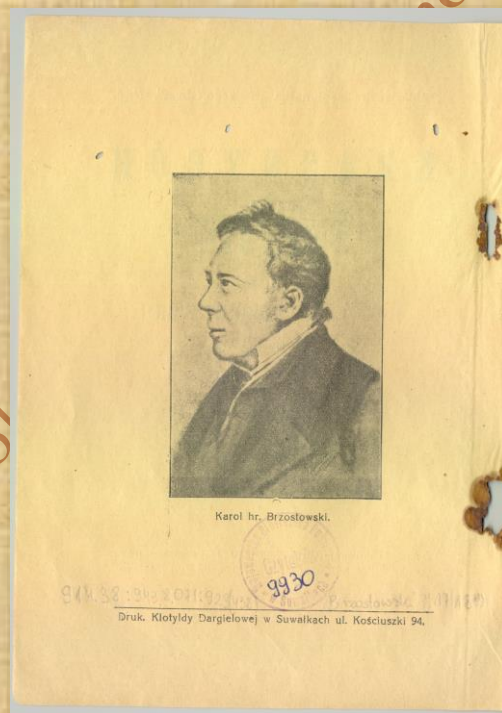
Blok książki pierwotnie połączony był z okładką dwiema metalowymi zszywkami. Pozostał po nich metaliczny (rdzawy), brzydki ślad na okładce i wewnątrz książki.

W tekście brak właściwie materiałów ilustracyjnych, jedynie na odwrocie strony tytułowej znajduje się rycina przedstawiająca Karola Brzostowskiego.

Brak również spisu treści czy jakiegokolwiek indeksu, który ułatwiłby czytelnikowi pracę z materiałem zawartym w tekście.

Na stronie tytułowej, która jest w tym przypadku wierną kopią pierwszej strony okładki, umieszczono pełne dane informacyjne o książce, czyli tytuł, autora, informację o serii wydawniczej, miejsce i rok wydania oraz wydawcę.

Na odwrocie strony tytułowej rycina z podobizną hrabiego Karola Brzostowskiego oraz informacja o drukarni.

Dzięki uprzejmości administratora Fundacji sztabińskiej inż. Stanisława Kulczyckiego trafiła do redakcji naszego czasopisma ta książka.

Wydana w r. 1863 w Warszawie w drukarni Gazety Polskiej w nakładzie niewiadomo jakim, prawdopodobnie musiała całkowicie gdzieś się zawieść, gdyż czasy kiedy się ukazała, najmniej sprzyjały jej rozpowszechnieniu tam, gdzie była przeznaczona, a mianowicie wśród ludności gminy Sztabin pow. augustowskiego.

Dziś, gdy Komitet Redakcyjny czasopisma regionalnego ziemi Augustowskiej niejedną kartę zapomnianą z historii naszego regionu odnalazł i opublikował, uważamy, że i tę pracę warto udostępnić pamięci ludzkiej, ze względu na czyny i życie jednostki wielkiej duchem, jaką niewątpliwie był dobrodziej ludności Sztabina, wielki społecznik-reformator i wzorowy obywatel państwa Hr Karol Brzostowski.

Podczas stulecia niewoli Narodu Polskiego mnóstwo imion zostało zapomnianych. Mnóstwo pięknych czynów obywatelskich zatarto się w pamięci.

Władze zaborcze miały na względzie rusyfikację zagarniętego kraju i szkolnictwo ówczesne niczym młodzieży polskiej nie przypominało tych wszystkich wysiłków na polu społecznej pracy, którymi mogli by się pochlubić nasi ojcowie i pradziadowie, a które to czyny mogły by niejedno serce, nie jeden umysł poruszyć i skłonić do naśladownictwa.

Teren naszego regionu—domena prac reformatorskich Ludwika Paca, Karola Brzostowskiego, zaledwie wie coś nie coś o ich czynach i zapewne nieliczne tylko jednostki mniej więcej dokładnie zdają sobie sprawę jak wielką, owocną i szlachetną była praca tych dwóch wielkich mężów.

Tekst główny pracy poprzedza rodzaj wstępu przygotowanego przez redakcję „Naszego Głosu” a skierowanego do czytelników tej publikacji. Dowiadujemy się z niego, iż książka trafiła do druku w dużej mierze dzięki uprzejmości inż. Stanisława Kulczyckiego będącego administratorem Fundacji Sztabińskiej. Ponadto obecna edycja nie odbiega w żaden sposób od oryginału. Jak czytamy: *Nie zmieniamy nawet pisowni przedrukowując stary tekst według zasad gramatyki i składni współczesnej, gdyż nie chcemy psuć uroku dzieła, które w naturalnej swej postaci jest jak gdyby o wiele nam bliższe w swej bezpośredniości. Jedyne gdzie niegdzie opatrzyliśmy tekst dopiskami w celu lepszego zorientowania czytelnika*⁷. Tyle ze wstępu, z którym warto zapoznać się przed lekturą.

Wstęp do książki L. Pietrusińskiego, *Krasnybór czyli Sztabin i Karol hr. Brzostowski*, Augustów 1938., s. 3

⁷ L. Pietrusiński, *Krasnybór czyli Sztabin i Karol hr. Brzostowski*, Augustów 1938, s. [4].

Bibliografia

1. Bartyś J., *Czerwony hrabia Karol Brzostowski*, Warszawa 1978.
2. Batura I., Batura W., *Po ziemi augustowskiej : przewodnik dla turysty i wczasowicza*, Wyd. 2, Suwałki 1997.
3. Filipowicz Z., *Z dziejów suwalskiego drukarstwa*, „Jaćwież” 1999, nr 5.
4. Pietrusiński L., *Krasnybór czyli Sztabin i Karol hr. Brzostowski*, Sztabin 1991.
5. Pietrusiński L., *Krasnybór czyli Sztabin i Karol hr. Brzostowski*, Augustów 1938.
6. Pietrusiński L., *Krasnybór czyli Sztabin i Karol hr. Brzostowski*, „Przegląd Europejski, Naukowy, Literacki i Artystyczny” 1862, t. 1.
7. Ryzewski G., *Sztabin*, Białystok-Sztabin 2002.

NETOGRAFIA

8. *Gmina Sztabin*, https://sztabin.ug.gov.pl/index.php?option=com_phocagallery&view=category&id=4:zdjecia-z-lotu-ptaka&Itemid=193 [dostęp: 10.06.2018]
9. *Ludwik Pietrusiński*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ludwik_Pietrusiński [dostęp: 10.06.2018 r.]

Dziękujemy za uwagę
i zapraszamy do korzystania z naszych zbiorów

Biblioteka Publiczna
im. Marii Konopnickiej
ul. Emilii Plater 33 A
16-400 Suwałki

<http://bpsuwalki.pl>

e-mail: sekretariat@bpsuwalki.pl,

czytelnia@bpsuwalki.pl

sekretariat: tel. 87 565-62-46

czytelnia książek: tel. 87 565-62-46 w. 19